

بدمن های فانتزی قصه گوی کودکان شدند / فرهنگ فراموش شده قصه گویی در خانواده ها

یکی بود، یکی نبود، زیر گنبد کبود شروع همه قصه های پدرا نه و مادرا نه ای بود که برای دلبندا نشان تعریف می کردند و امروزه نقش قصه گویی ها در خانواده ها کمرنگ شده و بدمن های فانتزی و خیالی تلویزیونی، قصه های کودکانمان را می نویسند.

یکی بود، یکی نبود، زیر گنبد کبود شروع همه قصه های پدرا نه و مادرا نه ای بود که برای دلبندا نشان تعریف می کردند و امروزه نقش قصه گویی ها در خانواده ها کمرنگ شده و بدمن های فانتزی و خیالی تلویزیونی، قصه های کودکانمان را می نویسند.

به گزارش خبرنگار مهر، هنر قصه گویی هنری است که از دیر باز در میان ادیان و ملل مختلف دارای پیشینه تاریخی است و در هر تمدنی پیشینه خاص خود را دارد، در ایران نیز به دلیل دارا بودن فرهنگ چند هزار ساله، قصه گوئی هم در میان پادشاهان گذشته و هم در میان مردم عادی و عامه و هم در میان سایر طبقات اجتماعی رواج داشته است.

آنچه همواره مورد نظر بوده و هست نقش قصه گوئی در سرگرم کردن، تربیت و آموزش کودکان است که از دیر باز در میان خانواده های ایرانی بخصوص پدر بزرگها و مادر بزرگها رواج فراوانی داشته است و قصه های شب یلدا و شبهای زمستان در مهمانی ها و شب نشینی های بلند زمستان دهان به دهان و نسل به نسل نقل محافل بود تا اینکه با ورود تلویزیون و تکنولژی های جدید اینترنت، ماهواره و مشکلات زندگی برقی و مکانیکی امروز نقش پدر بزرگها و مادر بزرگها و مهمانی های خانوادگی را کم رنگ و کمرنگ تر کرد تا جایی که دیگر زمانی برای قصه گویی و قصه گوش دادن و پرداختن به آن باقی نمانده و به ورطه فراموشی سپرده می شود.

هفدهمین جشنواره قصه گویی استانی مازندران در حالی به کار خود پایان داد که 32 قصه گوی منتخب از سراسر استان به اجرای زنده قصه در سالن پرورش فکری کودکان ساری پرداختند و از بین این تعداد 20 قصه منتخب و به مرحله کشوری راه یافتند تا در دی ماه به رقابت ملی و بین المللی بپردازند.

در این بین دل گوئی های چندتن از قصه گویان این جشنواره شنیدی بود، مژگان قربان مسروری مربی هنری کانون پرورش فکری مرکز کتالم با ارائه قصه گل سرخ گفت: قصه گویی در تخصص من نیست اما به دلیل علاقه ام به این کار از جشنواره قصه گویی رضوی شروع به قصه گوئی کردم.

قصه گوئی نباید جشنواره ای و مسابقه ای شود

قصه گوی جوان جشنواره افزود: اصلا دوست ندارم قصه گوئی برای بچه ها به صورت مسابقه در آید، شاید این کار تشویق باشد اما دوست دارم قصه گوئی برای دل خودم و دل بچه ها باشد و بدون استرس و زیر نظر قرار گرفتن، خیلی راحت برای بچه ها قصه گفته شود.

قربان مسروری با بیان اینکه کانون پرورش فکری تلاش خود را برای فراموش نشدن فرهنگ قصه گوئی به کار گرفته افزود: اما خانواده ها در این زمینه کار نکرده اند و بچه ها به دلیل مشغله خانواده ها وقت خودشان را بیشتر جلوی تلویزیون و کامپیوتر می گذارند که این عواقب بدی را در آینده به دنبال دارد.

خدیجه قدمی قصه گوی شرکت کننده در جشنواره از شهرستان سیمرغ که قصه خود را با گویش مازندرانی اجرا کرد، نیز به خبرنگار مهر می گوید: مادر یکی از بچه های عضو کانون است که قصه گوئی نه حرفه و نه شغل او است بلکه فقط به خاطر دختر 11 ساله اش و یادگیری بهتر درسهایش قصه گوئی را به صورت حرفه ای انجام می دهد.

این مادر قصه گو گفت: قصه گوئی را از کودکی برای دخترم انجام می دادم و حالا که به مدرسه می رود، برای درک بهتر درسهایش مثل تاریخ آنها را مطالعه می کنم و سپس به صورت قصه برایش می گویم تا گیرایی مطلب بهتر صورت گیرد و درسها را بهتر یاد بگیرد.

قصه گوئی در خانواده ها فراموش شده است

وی افزود : با راهیابی اینترنت و کامپیوتر به خانواده ها و سرگرم شدن بچه ها با اینترنت و تلویزیون، قصه گوئی در بین خانواده ها از بین رفته است.

قدمی با اشاره به اینکه فرزندش تا چهار سالگی به زبان بومی مازندران آشنایی نداشت گفت: با عضویت دخترم در کانون پرورش فکری کودکان و به دلیل علاقه خودم به زبان مازندرانی کتابهای دخترم را به زبان محلی خلاصه می کردم و او نیز برای بچه ها به زبان محلی می گفت و همین موضوع باعث شد تا به زبان محلی مسلط شود.

اسماعیل پیش سربایان کارمند بخش هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان نور نیز با اشاره به سه سال سابقه قصه گوئی افزود: هدف از قصه گوئی برای بچه ها ایجاد نشاط و شادی برای بچه ها و آموزش قصه و قصه گوئی است.

وی افزود: بیان قصه های کوتاه به زبان ساده می توانند هدف گوینده را به سادگی بیان کنند و مطالب آموزشی را به راحتی آموزش دهند و تاثیر گذار باشند.

سربایان با اشاره به اینکه در دوران تحصیل هیچ برنامه کتاب و کلاس آموزشی در زمینه قصه گوئی و قصه خوانی نبود، گفت: در

دوران تحصیل هیچ تلنگری برای توسعه قصه گویی نشده و نسبت به قصه گویی بسیار بی توجهی شده و تبلیغات روی این موضوع هم کم شده است.

این قصه گوی جوان گفت: من انجام هر کاری را با قصه گویی شروع می کنم، ابتدا برای برنامه ام قصه ای می گویم و سپس آن را شروع می کنم و بخاطر تاثیر عمیق قصه بر آموزش و ذهن کودکان دوست دارم قصه گویی در بین خانواده ها بیشتر ترویج پیدا کند.

نرگس سیدی قصه گوی رامسری نیز که قصه خود را بانام "راز نی و شانه" با گویش تنکابنی اجرا کرد اظهار داشت: کودکان را بسیار دوست دارم و علاقمندم کودکان سرزمینم، گویش شهرها و مادران خود را به خوبی یاد بگیرند و در این راه گفتن قصه به زبان محلی راه خوبی در آموزش مفاهیم زندگی و مسائل تربیتی است.

این خانم قصه گو که لباس محلی تنکابن را بر تن کرده بود گفت: آموزش هر مسئله ای در قالب قصه به کودکان بسیار تاثیر گذار است.

وی در ادامه گفت: مشکلات زندگی جدید و راه یافتن وسائل الکترونیکی مثل کامپیوتر لب تاب و تلویزیون همچنین شاغل شدن بیشتر مادران و فاصله گرفتن از خانواده های پدری و مادری باعث شده فرهنگ قصه گویی که در گذشته از مادر بزرگها به فرزندان به ارث می رسید از بین برود.

خانواده ها برای قصه گویی وقت صرف کنند

سیدی گفت: مشکلات زندگی ماشینی باعث شده مهمانی ها و سر زدن های خانوادگی بسیار کم شده و بچه ها نیز تنهایی خود را به جای پر کردن با بچه های فامیل و پدر بزرگ و مادر بزرگ با تلویزیون و کامپیوتر پر می کنند و قصه و قصه خوانی در زندگی امروز به فراموشی سپرده شده است.

وی با اشاره به این که کانون پرورش فکری کودکان سعی خود را در ترویج فرهنگ قصه گویی برای بچه ها به کار بسته گفت: اما این کافی نیست بلکه خانواده ها باید ساعاتی را برای این موضوع اختصاص دهند.

به گزارش مهر، قصه گویی عبارت است از هنر یا حرفه نقل داستان به صورت شعر یا نثر که شخص قصه گو آن را در برابر شنونده زنده اجرا می کند. داستان هایی که نقل می شود، می تواند به صورت گفتگو، ترانه، آواز با موسیقی یا بدون آن، باشد.

یکی از قدیمی ترین گفته ها درباره قصه کودکان، سخن افلاطون در کتاب جمهوریت است که اینچنین به بیان اهمیت قصه برای کودکان می پردازد: " باید پرستاران و مادران را وادار کنیم که فقط حکایت هایی را که پذیرفته ایم، برای کودکان نقل کنند و متوجه باشند که پرورشی که روح اطفال به وسیله حکایات حاصل می کنند، به مراتب بیش از تربیتی است که جسم آنها به وسیله ورزش پیدا می کند".

دستاوردهای پژوهش های آموزشی، نشان می دهد که قصه گویی در رشد عاطفی، ذهنی، هنری و فکری کودکان و نوجوانان بسیار تأثیرگذار است، حتی دستاوردهای علمی جدید، ثابت کرده که قصه گویی، در درمان و رشد دانایی ها هم مؤثر است. در عصر جدید و با توسعه امکانات تکنولوژیک، قصه گویی از صورت ساده خود، به شکل های پیچیده هنری تبدیل شده است.

در بسیاری از کشورهای جهان، دوره های آموزشی رسمی، برای تربیت قصه گو تأسیس شده است. در کشور ما مؤسسه رسمی برای آموزش قصه گویی وجود ندارد، اما تلاش هایی برای آموزش قصه گویی، در نهادهایی مثل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و شورای کتاب کودک انجام شده است و در آموزش عالی هم رشته قصه گویی وجود ندارد، تنها در چند رشته تحصیلی آموزش عالی، واحدهای درسی به این نام آمده است.

نویسنده کتاب تاریخ ادبیات ایران، به نقل از محقق به نام «پیچک»، آورده است: مدارس قصه گویی زمانی در ایران وجود داشته است اما اینک جز شمار اندکی به جا نمانده است.